

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 kwietnia 2018 roku, powódka H. P. wniosła o nakazanie pozwanemu J. R. (1), ażeby zaprzestał pomawiania, obrażania, oczerniania i szykowania powódki publicznie - w urzędach, na Policji i w prokuraturze, w związku ze śmiercią matki stron oraz toczącymi się sprawami spadkowym, a nadto o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zadośćuczynienia w kwocie 15'000 zł, jak również o zobowiązanie pozwanego do zapłaty kwoty 5'000 zł na rzecz (...) w Ł. (ul. (...), (...)-(...) Ł.). Powódka wniosła również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych.

(pozew, k. 63-66)

Pozwany oświadczył, iż nie uznaje wytoczonego powództwa, wnosi o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania.

(pismo pozwanego z 9.07.2018, k. 103)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 listopada 2016 roku, matka stron - H. R. przekazała powódce w drodze darowizny spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), o powierzchni 43 m², usytuowanego na parterze w budynku wielomieszkaniowym, wzniesionym na nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...).

(umowa darowizny, k. 33-36)

H. R., zmarła jako wdowa w dniu 15 grudnia 2016 roku. Na tydzień przed śmiercią kobieta przebywała w szpitalu, gdzie przeszła zabieg kolonoskopii (do pogorszenia się stanu zdrowia, skutkującego śmiercią kobiety doszło po wypisaniu ze szpitala).

Podczas pobytu w placówce matkę odwiedzali zarówno syn, jak i córka. Rodzeństwo nie utrzymuje ze sobą relacji i pozostaje w konflikcie, dlatego też odwiedziny odbywały się pod nieobecność drugiego.

(odpisy aktów stanu cywilnego, k. 31,32; zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k. 178v-179 w zw. z 01:17:47, k. 181v)

H. R. przed śmiercią mieszkała sama. Zarówno powódka, jak i pozwany odwiedzali matkę.

(zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k. 178v-179 w zw. z 01:17:47, k. 181v; zeznania świadka M. L., e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:34:56, k.180)

Kwestie związane z pochówkiem matki załatwiał jedynie pozwany. Powódka nie uczestniczyła w pogrzebie matki. Pozwany nie powiadomił nikogo z rodziny o terminie uroczystości.

(zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k. 178v-179 w zw. z 01:17:47, k. 181v; zeznania świadka B. A., e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:58:26, k. 180v)

W czerwcu 2017 roku, powódka sprzedała mieszkanie po matce.

(okoliczność bezsporna)

Pozwany zarzucał siostrze, że przyczyniła się do śmierci matki. Powiadomił o tym fakcie organy ścigania, kierował zarzuty zarówno przeciwko powódce, jak i placówce medycznej, w której przebywała matka stron. Przeprowadzona

autopsja nie wykazała, ażeby śmierć H. R. nastąpiła z przyczyn innych niż naturalne. W obu przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania.

(zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k. 178v-179 w zw. z 01:17:47, k. 181v)

Pozwany zainicjował przed sądami szereg postępowań z udziałem powódki, dotyczących spadku po zmarłej matce. Przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, pod sygn. akt III Ns 440/17, toczy się postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej H. R.. Pozwany wystąpił nadto o uznanie powódki za niegodną dziedziczenia (postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku zawieszono do czas wydania prawomocnego rozstrzygnięcia w tym zakresie), jak również postępowanie o zabezpieczenie spadku po zmarłej H. R., poprzez spisanie majątku ruchomego i oddanie go pod dozór J. R. (1) oraz ustanowienie dozoru nad nieruchomością spadkobierczyni w osobie J. R. (1). Nadto, pozwany wystąpił do Sądu o unieważnienie umowy darowizny, a także o zapłatę na swoją rzecz zadośćuczynienia i odszkodowania. Z inicjatywy poznanego toczyły się również postępowania przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych oraz przeciwko notariuszowi.

(okoliczności bezsporne, pismo procesowe powódki złożone w sprawie III Ns 440/17, k.37; zawiadomienie J. R. z 26.01.2018 r., k.25-26, wniosek J. R. o zabezpieczenie spadku, k.27-30; zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k.179, w zw. z 01:17:47, k. 181v)

Powódka źle znosiła kierowane wobec niej oskarżenia, jak również fakt zainteresowania jej osobą przez organy ścigania. Powódka podupadła na zdrowiu psychicznym, nasiliła się u niej łuszczyca. Nadto powódka uskarża się na problemy z sercem. Od września 2017 roku powódka korzysta z pomocy psychiatry. Powódka uczęszcza na terapię do prywatnego gabinetu, mieszczącego się przy ul. (...) w Ł., średnio raz na dwa, trzy miesiące. Powódka przyjmuje również leki uspokajające oraz na sen.

(zeznania powódki, e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:03:36, k. 178v-179 w zw. z 01:17:47, k. 181v; 01:22:20, k. 182; zeznania świadka M. L., e-protokół, k. 183, adnotacja – 00:34:56, k. 179v-180; zeznania świadka B. A., e-protokół, k. 183 adnotacja – 00:58;26, k.180v-181)

W związku z postępowaniem J. R. (1), H. P. złożyła zawiadomienie o możliwości popełnienia przez pozwanego przestępstwa uporczywego nękania (wypełniającego dyspozycje art. 190a § 1 k.k.). Prokuratura Rejonowa Ł. umorzyła jednakowoż postępowanie, nie dopatrując się w zachowaniu pozwanego znamion czynu zabronionego.

(postanowienie SR dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, k. 13 załączonych akt. III Kp 419/18)

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów oraz zeznań powódki oraz świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Roszczenia powódki o zaniechanie zachowań naruszających jej dobra osobiste oraz zapłatę zadośćuczynienia, w tym na wskazany przez powódkę cel społeczny należy rozpatrywać w kontekście przepisów art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

W myśl art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Powołany przepis nie zawiera definicji dóbr osobistych, jak również nie stanowi zamkniętego katalogu tych dóbr.

Ochrona dóbr osobistych może być realizowana za pomocą różnych środków i mieć zarówno charakter niemajątkowy, jak i majątkowy. Zgodnie z art. 24 § 1-2 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, a w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (art. 24 k.c.) Uprawniony może także żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny na podstawie art. 448 k.c. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych (art. 24 § 2 k.c.).

Cywilnoprawna ochrona dóbr osobistych przysługuje więc przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego, rozumianym jako zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Bezprawność naruszenia dobra osobistego jest przy tym objęta domniemaniem, co wynika wprost z treści art. 24 § 1 k.c.

Powódka wiązała fakt naruszenia jej dóbr osobistych z okolicznością inicjowania przez pozwanego - przed sądami, instytucjami oraz organami ścigania szeregu postępowań z jej udziałem, w związku ze śmiercią matki stron – H. R., podczas których pozwany miał powódkę szykanować, atakować, grozić jej. Powódka wiąże fakt pogorszenia się jej stanu zdrowia ze stresem spowodowanym toczącymi się postępowaniami. W ocenie H. P., działania J. R. (1) ukierunkowane są na pozbawienie jej możliwości normalnego funkcjonowania.

Roszczenia powódki ocenić należy przez pryzmat naruszenia jej dobra osobistego w postaci czci, wymienionego wprost w treści art. 23 k.c. Należy mieć na uwadze, że pojęcie czci obejmuje dwa aspekty: zewnętrzny rozumiany jako dobre imię, dobra opinia, dobra sława oraz wewnętrzny przejawiający się w godności osobistej, wyobrażeniu o własnej wartości. Cześć i godność jako wartości właściwe każdemu człowiekowi uznaje się za jedne z najważniejszych dóbr osobistych, podlegających szczególnej ochronie. Naruszenie czci może więc nastąpić zarówno przez pomówienie o ujemne postępowanie w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym, naruszające dobre imię danej osoby i mogące narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu lub innej działalności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 1971 r., II CR 455/71, OSNC 4/1972, poz. 77).

Należy mieć na uwadze, że ocena, czy doszło do zagrożenia naruszeniem bądź naruszenia dobra osobistego dokonywana jest pod kątem skutków wywołanych w świecie zewnętrznym. Docelowy punkt odniesienia dostarczają zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi. Ocena ta musi być przy tym dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych - stanowić wyraz poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu oraz wzorców, które powinny stanowić. Istotne jest nie subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale obiektywna reakcja opinii publicznej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 26 października 2001 r., V CKN 195/01, LEX nr 53107; por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 sierpnia 1996, I ACr 341/96, OSP 2/97, poz. 42, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 26 lutego 2018 r., I ACa 804/17, Lex nr 2478497)

Według Sądu, powódka w żaden sposób nie wykazała, ażeby zachowanie strony pozwanej doprowadziło do naruszenia jej dóbr osobistych. Strony od kilku lat są zaangażowane w konflikt rodzinny na tle majątkowym. Postępowanie strony pozwanej, polegające na składaniu licznych donosów, zawiadomień oraz pisaniu pism, pozwów i wniosków do różnych instytucji, bez wątpienia doprowadziło do zaostrzenia tego konfliktu oraz mogło wywołać po stronie powódki subiektywnie poczucie krzywdy, jednakże, takie subiektywne odczucia nie dają podstaw do przyjęcia, że doszło do naruszenia jej dóbr osobistych, jak również, że działanie pozwanego było bezprawne (warto podkreślić, że organy ścigania nie dopatrzyły się w zachowaniu pozwanego znamion czynu zabronionego wypełniającego dyspozycje przestępstwa uporczywego nękania). Istnienie po stronie powódki własnych, subiektywnych, ujemnych przeżyć jest obojętne dla stwierdzenia naruszenia.

Powódka nie wykazała przy tym, ażeby w środowisku lokalnym doszło do rozpowszechnienia informacji o toczących się wobec niej postępowaniach oraz treści kierowanych wobec niej zarzutów. Nawet gdyby do tego doszło, prawem

pozwanego było kwestionować okoliczności w których doszło do zbycia na rzecz powódki jedyne wartościowego składnika masy spadkowej po matce. Pozwany miał kontakt z matką do chwili jej śmierci, odwiedzał ją w szpitalu. Skoro tuż przed śmiercią nastąpiło rozporządzenie jedynym wartościowym składnikiem majątkowym przez matkę, która była w stanie zdrowia zagrażającym życiu, mogły rodzić się wątpliwości co do rozeznania matki stron co do czynności w których uczestniczyła, w szczególności wobec tego, że pozwany miał przeświadczenie o dobrych relacjach z matką i przekonanie, że matka nie pozbawiałaby go majątku spadkowego. Według Sądu, ewentualny zasięg wiedzy otoczenia o zachowaniu pozwanego z którego powódka wywodzi naruszenie dobrego imienia i czci, obejmował jedynie niewielką grupę osób, bezpośrednio (z racji uczestnictwa w procesie), bądź pośrednio (z powodu pozostawania z powódką w relacjach osobistych) zaangażowaną w postępowanie. Nie może być przy tym mowy o naruszeniu czci powódki w związku z kontaktami z pracownikami organów ścigania, czy też wymiaru sprawiedliwości. Są to podmioty profesjonalnie załatwiające sprawy tego typu, ich pracownicy czy funkcjonariusze rozpoznają szereg podobnych spraw i nie mają żadnych podstaw, aby wyrabiać sobie osobiste poglądy co do osób uczestników (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 29 stycznia 2014 r., I ACa 949/13).

Powódka, pomimo ciężącego obowiązku, wynikającego z art. 6 k.c., nie wykazała również związku pomiędzy zachowaniem pozwanego, a pogorszeniem się jej stanu zdrowia oraz stanu zdrowia psychicznego. Z okoliczności ujawnionych w toku postępowania nie wynika, ażeby wyłączną przyczyną obniżenia nastroju powódki, jak również nasilenia się problemów skórnych oraz ujawnienia sygnalizowanych dolegliwości charakterze kardiologicznym były zachowania pozwanego.

Pogorszenie stanu zdrowia powódki mogło wynikać z jej własnych zachowań, sprzedaży mieszkania po matce i zakupienia nowego w ukryciu, tak żeby brat nie powziął wiadomości o nabyciu przez nią składnika majątkowego.

Roszczenia powódki: o zaniechanie naruszeń oraz zapłatę zadośćuczynienia, nie znajduje zatem jakiegokolwiek uzasadnienia, w związku z czym wytoczone powództwo należało w całości oddalić.